

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrierile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
în Brașov și la următoarele
BIROURI de AMURTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Max. Angenfeld & Emmerich Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelk
Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Julia Le-
opold (VII Erasedbet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invoi-
ală. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

GAZETA iese în fiecare zi
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-ziile colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 50, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 79.

Brașov, Sâmbătă 7 (20) Aprilie

1907.

Justh despre libertatea pressei.

Oamenii coaliției dela putere s'au îndrăgît în tot felul de reforme, nu-mai la acele reforme nu se gândesc, pentru cari au luat față cu coroana obligământul de a le realiza. Încă n'au terminat cu fatala reformă școlară și acum se gândesc la o nouă lege de presă. Tocmai acum este întru o anchetă pentru reforma legii de presă.

Știm că președintele camerei Justh Gyula, a dat un prânz reprezentanților pressei invitați la anchetă. Cu aceasta ocaziune Justh a ținut un discurs, din care putem conchide cam în ce spirit dorește coaliția să se facă noua reformă.

Justh firește a preamărit în vorbirea sa libertatea pressei. A face paradă cu vorbe umflate și a se arăta însuflețit în teorie pentru toate libertățile este o însușire particulară a oamenilor dela putere. Așa și Justh. El a constatat cu multă emfază că libertatea este o garanție a constituției și a mai adăugat că este contrarul ori căror măsuri de reglementare preventivă a pressei.

După aceasta introducere avântată Justh a trecut la capitolul abuzurilor ce se fac cu libertatea pressei, și a arătat cum crede că ar trebui combătute și pedepsite aceste abuzuri. A desfășurat în privința aceasta un șir de idei cari indică cam ce se urmărește prin reforma legii de presă. E de părere ca în noua lege să se ia următoarele dispozițiuni: Procesele de presă să fie de scurtă durată și să nu se trăgănească cu anii; rezponsabilitatea să fie estinsă asupra redactorului și eventual și asupra editorului; pedeapsa pentru delictele de presă să fie înăspriată; în fine să se ia dispoziția ca acele ziare cari comit de repetite ori delict de presă și cari vor ataca „onoarea personală și nuziunțele naționale“ se poată fi în

cele din urmă interzise și cassate prin judecată.

Mai trebuie să spunem că aceste idei sunt dela început până la sfârșit reacționare, și ca să ne convingem cât de retrograde sunt, vom arăta ceea-ce zice despre ele chiar o foaie ungurească — adevărat nu amic guvernului.

Ideile lui Justh — scrie „Az Ujsag“ — nu sunt nouă, în Austria și în Germania ele suut deja de mult puse în practică, dar n'a adus până acuma roade în folosul libertății de presă, ci numai în al reacțiunii. Accelerarea procedurii în procesele de presă e de exemplu foarte de dorit, dar numai deodată și în consonanță cu celelalte. O accelerare unilaterală a procedurii ar fi însă numai un mijloc de-a prigoni presa, ar fi c'un cuvânt: statariul. A estinde apoi rezponsabilitatea asupra a două persoane ar însemna a batjocuri legea de presă dela 1848 și a călca o tradiție de mai mult de o jumătate de secol; ar însemna de-adreptul reacțiune după modelul austriac și german. Încât pentru pedepsirea mai aspră a delictelor săvârșite prin presă, aceste se cuprind deja în codul penal dela 1878 încôace; cel-ce nu crede n'are decât, să se uite în el.

Cu modul cum se gândește Justh să apere onoarea și nuziunțele naționale, natural că foaia tiszaiască asemenea nu este mulțămită. Cu idea aceasta Justh a dovedit numai că are simț pentru popularitate. Presa însă știe foarte bine că în luptele din viața publică îi cade din mână orice armă dacă trebuie să tremure dinainte pentru atingerea și a onoarei personale celei mai murdare; și știe foarte bine că partidele dela putere sunt obișnuite de-a folosi „nuziunțele naționale“ ca ciomag cu care să omoare celelalte partide. Libertatea însă consistă însă tocmai în aceea ca opiniunea publică politică a unei națiuni să se nască

din lupta contrastelor și nu cu asistența procurorului regesc sau a inspectorului de închisoare.

Foaia tiszaiască vorbește frumos când e vorba să combată pe adversari, dar uită cum au lucrat liberalii unguri când au fost la putere. Și când impută lui Justh că își alege ca model dispozițiuni reacționare austriace uită că zeci de ani a fost în vigoare pe teritoriul Transilvaniei patenta împărătească de la 1852 introdusă de guvernele ungurești pe baza unei legi aduse anume de dietă, când s'a creat starea excepțională pentru Transilvania. Și cine era mai mare aderent al ideilor reacționare față cu presa decât Tisza Kalman.

Dar acum e la putere coaliția și e semnificativ pentru mersul ideilor unuia dintre cei mai de frunte bărbați ai ei, că aspiră a reveni la dispozițiile acelei „patente“ și că e de părere a se lua în noua lege de presă dispozițiuni cari vor servi numai ca mijloc pentru a mai înăspri prigonierea pressei naționalităților. Curios mod de a înțelege libertatea pressei.

Adunări de protestare.

Sinodul protopopesco mixt al districtului gr. cat. al Sibiiului întrunit în 16 Aprilie 1907 în Sibiiu a votat următoarea:

Rezoluțiune:

Având în vedere, că prin proiectul de lege privitor la raportul de drept și la salariile învățătorilor comunali și confesionali biserica este despoiată de drepturile sfinte și inerente ale ei, ce le are dela divinul ei întemeietor față cu instrucția poporală și la care nu-i este iertat să renunțe, drepturi inarticulate și în legile pozitive ale patriei, sancționate de Majestatea Sa, cum sunt: art. de lege 38 și 44 din 1868;

Considerând, că prin acest proiect de lege învățătorii confesionali în ultima analiză sunt scoși din cercul de drept al autorității noastre bisericesti;

Conziderând, că în schimbul îmbun-

tățirii de salarii, învățătorilor confesionali li-se impun îndatoriri, cărora după experiența de până acum față cu configurațiunea etnografică a patriei și în deosebi în ținuturile locuite în masse compacte de populațiune nemaghiară, se prevede cu toată certitudinea, că nu vor putea corăspunde ceea-ce ei singuri o pot ști mai bine, și astfel învățătorii confesionali pe lângă toată bunăvoința și tot sentimentul lor de datorie vor fi expuși la continue vexări fără vina lor;

Conziderând, că acest proiect de lege urmărește scopuri imposibile din punct de vedere pedagogic, că propunerea limbii maghiare în măsură prevăzută în acela va fi în detrimentul instrucțiunii generale, ceea-ce s'a experiat și până acum, și consecința inevitabilă va fi scăderea tot mai adâncă a nivelului cultural la populațiunea nemaghiară din patrie, iar jertfele grele ce le aduce această populațiune pentru susținerea școalelor sale, nu vor fi prin nimic recompensate și truda de ani a învățătorilor, după cum arată și experiența de până acum, va fi zădarnică;

Sinodul protopopesco în interesul binelui patriei, al păcii și liniștei adânc turburate între cetățenii de diferite naționalități, și pentru salvarea drepturilor inalienabile ale bisericii, identificându-se întru toate cu adresa Ilustrului Episcopat al provinciei metropolitane gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, datată din conferința ținută în Blaj la 7 și 8 Martie 1907, își ridică glasul său de protestare contra dispozițiilor acestui proiect de lege, ce sunt jignitoare pentru biserică și îngreunătoare pentru senatele școlare, pentru membrii lor, precum și pentru preoții și învățătorii confesionali, și

1) cere ca factorii constituționali ai patriei să înlăture dispozițiile gravaminose ce turbură conștiința maiorității cetățenilor patriei, și împiedecă înaintarea lor culturală;

2) enunță, că nu e contra îmbunătățirii stării materiale a învățătorilor, în care scop cere executarea art. de lege XX din 1848 fără știrbirea drepturilor bisericii;

3) exprimă fiască mulțămită Ilustrului Episcopat a provinciei metropolitane și înosebi Excelenței Sale Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit pentru pașii întreprinși în interesul apărării drepturilor sfinte ale bisericii față cu instrucția poporală și îl roagă cu toată supunerea ca în conțelegere cu ceilalți

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Conflictul dintre A. C. și O. G.

— „Revista politică și literară“ din Blaj. —
(Părerile unui cetitor.)

Cetitorul, care s'a ocupat sau se ocupă cu chemia, va crede că titlul acestui foileton vestește vre-un conflict între niscaiva molecule.

Însă îndată se va informa — sau dintr-o privire asupra simbolurilor elementare din chemie, unde două din aceste litere (A. și G.) nu obvin izolate, sau din cetirea mai departe a foiletonului, — că obiectul nu e luat din sfera științelor exacte, ci, deci, din a celor — neexacte.

E vorba adevărat de-o mică, dar însemnată divergență de idei, ivită între O. G. dela „Luceafărul“ și A. C. dela „Rev. Politică și Literară“ din Blaj.

Nefind preocupat nici pentru una, nici pentru alta, ori mai bine zis fiind preocupat, ca abonat, (ce e drept c'o taxă anume croită pentru studenți) pentru ambele, — mă simt în drept să-mi dau părerea asupra chestiilor atinse în acest conflict.

E natural că acolo, unde s'a pornit deodată un așa vârtej de activitate literară, ca la noi, să se nântample și ciocniri. Dar la noi, cel puțin dincoace de munți, ciocnirile nu se prea futâmplă între scrii-

torii, cari dau miezul revistelor, și cari sunt aproape aceiași la toate revistele noastre de frunte*) ci, prin notițele dela sfârșitul foii, între teliutorii de cronici, răspunsuri și redacționale.

Într-o cronică de astea (în n-rul ultim din 1906) al „Luceafărului“, care ne dă de altcum o cronică din ce în ce mai cuprinzătoare, O. G. după ce contestă printr-o argumentație cam superficială, dreptul de existență a noiei reviste teologice din Sibiiu, pretinzând ca popa să rămână — și asta o cere d-l O. G. în veacul asta de război împotriva bisericii! — pe lângă cinstea patriarhală și vechia frică a lui Dumnezeu, în loc de ași pierde vremea cu „chițibușeriile dogmatice“ (!) ori „adormirea de contemplația ștearpă a pravilelor moarte“ (!), — tot în cronică asta O. G., ca să nu se pară că nește pricină confesionale Par îndemna să fie aspru, îi dă câteva lovituri aspre și „Revistei Politice și Literare“ din Blaj.**)

*) Același Sadoveanu, bunăoară, scrie pentru „Revista Idealistă“, „Rev. Politică și Literară“, „Sămănătorul“, „Viața Românească“ etc., cari reviste între sine nu se prea au dragi; același Agărbiceanu colaborează la „Luceafărul“, „Neamul Românesc“, „Revista Politică și Literară“, „Viața Românească“, „Ramuri“ etc.

**) Original mod de-a mângâia: ca să nu se supere un prietin bătut, iacă-i dau și celuia-lalt un ghiont-două!

Două sunt acuzele mai însemnate pornite contra acesteia. Una, destul de grea, ear alta, foarte radicală:

1) Că articolele politice ar fi prea îngrozitor de științifice, și

2) „Rev. Pol. și Lit.“ n'ar avea îndreptățirea să existe. — Să vedem.

1) Constitue într'adevăr un mare rău faptul, că vederile politice, în deosebi cele ale d-lui Dr. Cassiu Maniu, ori cât de înalte ar fi ele, sunt prezintate într'o formă cam neaccessibilă, la ceea ce poate fi cauza tocmai atmosfera psihică de eroism antic, în care trăiește autorul, ne mai dându-și răgaz să cetească și scrierile din literatura poporană, cari totuși sunt temelul limbii noastre literare.

Dar chiar și pentru cetitorii, cari nu vreau sau nu pot să se avânte până la pătrunderea acestor articole, rămân celelalte articole politice, scrise într'o limbă mai ușoară, și partea științifică și literară.

Cum ar continua O. G. polemica în punctul acesta, dacă și A. C., uzând de principiul egalității de drept*), ar cita din studiile estetice ale d-lui M. Simionescu-Rimniceanu, publicate (cu petite) pe 22 de pagini ale „Luceafărului“, și pe cari — nu doar fiindcă ar fi rău scrise, ci fiindcă dau o lectură anevoioasă — de bună samă nu le-au cetit mai mult de 10 la sută din abo-

*) O. G. dă specimene din scrisul Drului Cassiu Maniu.

nați, — dacă ar cita, zic, fraze de felul următoarelor: »Instinctul de înfrumșetare al omului (legat și cu cel social) se exteriorizează întâiu asupra obiectelor de prima întrebuintare, până se întinde asupra naturii întregi, iar manifestarea sentimentului colectiv dela început crește până la individualizare«. (pag. 220 de pe 1906); ori: »Definind, prin o aplicare mai mare la artiști și opere, problema creațiunii artistice, precum și în ce constă impresiunea operii de artă — »structura impresiunii« — se caută crearea unei estetici noue; (pag. 221, 1906); și-apoi ar zice, cum zice O. G.: »Datoria asta (de-ași cobori înțelepciunea pe înțelesul tuturor) am voit să le-o aduc aminte domnilor redactori, în numele oropșitei cete a cetitorilor români din țara asta. ... Cu alt prilej, dacă doriți, pot cita din nou, și sunt sigur că mai mulți cetitori vor fi pe partea mea.« (»Luceafărul«, pag. 24 din 1907).

Și de sigur că suntem cei mai mulți pe partea celui-ce luptă pentru »democratizarea« limbii române, în care punct grupează destoinică deia »Luceafărul« are merite epocale. Căci cu pornirea ce-o avea aproape întregă presa noastră de a-și »pășăfăica« limba, am fi ajuns cu vremea, dacă nu s'ar fi pornit curentul mai pentru înțelesul tuturor, să cetim unele versuri populare, ca acestea:

Zis-a maica cătră mine
Să nu dau gură la nime;

Preasfinții Arhiepiscopului să persiste cu toată tăria în această direcție la toți factorii constituționali ai patriei.

Din dieta ungară.

În ședința din 16 Aprilie s'a terminat — precum știm — dezbaterile generale și s'a început discuția pe paragrafi. Afară de deputații naționaliști și sași au votat contra proiectului încă deputații populari Molnar și Adamovici.

La discuția specială au luat cuvântul mai întâi deputații Molnar și Maniu, cerând schimbarea titlului proiectului. Dep. Maniu a propus următorul titlu: »Lege despre îndreptarea salarelor învățătoresți și despre propunerea limbei maghiare în școlile confesionale«. Propunerea nu se primește.

La §-ul 2. dep. Goldiș propune: a) ca să se omită dispoziția alineatului III, în care se spune că învățătorii interimari nu pot conduce o clasă independent; b) ca cele două odăi date ca locuință învățătorilor să fie podite cu scânduri, c) să se schimbe dispoziția, care pretinde ca un post vacant să fie întregit în curs de 1/2 an, stabilindu-se termenul de un an, și d) ca acolo unde e învățător provizor, să contribuie și statul la salariul lui de 100 cor., în măsura în care a contribuit la salariul învățătorului.

Fiind timpul înaintat se amână dezbaterile asupra acestui paragraf pe ședința viitoare.

În ședința din 17 Aprilie a luat cuvântul secretarul ministerial Toth, declarând că din toate propunerile făcute în ședința anterioară primește numai cele două propuneri, ale dep. Goldiș, privitoare la locuința învățătorilor și la ajutorul de stat pentru învățătorii auxiliari. §-ul se și votează apoi cu aceste două modificări.

La paragraful 3, Matei Bella propune că din punctul de vedere al intereselor învățătorilor mai bătrâni, cari nu vor putea ajunge la salariul, la care ajung cei mai tineri peste 40 de ani, — cvinzenalul de 100 cor. să se strămute la locul al șaselea, — adică la anii cei din urmă. Dep. V. Goldiș propune ca cvinzenalele să se egalizeze, — să fie toate de câte 200 cor. — prin urmare și alineatul dela sfârșit să se modifice astfel. Ministrul Apponyi declară că propunerile de modificare nu poate să le primească. Tot ce poate să primească e că cvinzenalele de câte 100 cor. le pune dela locul 2—3, la locul 3—4, ceea-ce de altfel face diferența de 1,000,000 cor. la an. În sensul acesta §-ul se primește.

La §-ul 4, dep. Csernoch propune că la împărțirea premiilor pentru învățători ministrul să întrebe prealabil și pe susținătorii școlilor. Dep. Jánoky (popular) propune ca premiile să se dea celor cari fac progrese în instrucția limbei maghiare. Învățătorii persecutați de agitatori, trebuie sprijiniți în acest fel. Dep. naționalist Matei Bella zice că postul învățătorului și așa depinde dela progresul cel dovedește pe terenul instrucției în limba maghiară. Deci propunerea d-lui Jánoky, cade dela sine. Mai bine ar fi să se steargă întreg acest paragraf. În acest sens face propunere. Dep. V. Goldiș părătește propunerea lui Csernoch I. și cere a se primi.

Dar eu gură de n'oi da
Cum foc voi mai exista.

ori:

Mândr'o, de când m'ai lăsat,
Indispus mis și blazat.

Astăzi încă mai găsești în foi populare o mulțime grozavă de fraze indigestibile, ca de es:

»Pentru individ beția e o boală grea, pentru mulțime un flagel, pentru țară o piedecă în buna ei dezvoltare, paralizând toate forțele active ale națiunii, oprind introducerea tuturor reformelor culturale și industriale.« (Albina pag. 673 din 1907).

Dar totuși nevoia — se poate da cuvântului acesta noțiunea ardelenescă sau cea din țară — unei mici rezerve va trebui s'o concedă tot cel ce a încercat să n'atruchipeze într-o formă populară vre-un studiu mai științific, și-a văzut câtă putere pierde scrisul prin jertfirea nuanțurilor din limba științifică; numai cât se ține de prudența redacțională, care trebuie să-și cunoască majoritatea cetitorilor, să știe hotărâri gradul, până la care poate merge în observarea acestei rezerve.

2) Mai neintemeiată însă ni-se pare aserțiunea, că »Revista Politică și Literară« ar avea o existență uzurpată.

Tocmai de curând, la pag. 22 din 1907, se plângea redacția »Lucașărilor« zicând: »Pe noi ne oprește lipsa unei precauții ca să putem desfășura în revista noastră o problemă politică...«

O completează însă ca propunerea să fie mai clară. Propune apoi ca premiile să se dea pentru merite pe terenul instrucției. Dep. Dr. A. Vlad primește propunerea lui Goldiș și Csernoch, totodată se declară contra propunerii, care cere, ca premiile să se dea exclusiv pentru merite de maghiarizare. Asta ar fi în detrimentul instrucției în general. Dep. Pető Sándor sprijinește propunerile d-lui Vlad și Goldiș. Ministrul Apponyi declară că în așa măsură va premia, în ce măsură îi vor sta fonduri la dispoziție. Primește propunerea lui Csernoch. Propunerile se resping și se primesc după dorința ministrului.

Urmează răspunsuri la interpelări. Ministrul Wekerle răspunde la interpelețiile dep. St. Petrovici și Skicsak în chestii de administrație și dep. Markos în chestia mișcărilor pangermane. Urmează apoi:

Interpeleția dep. Dr. St. C. Pop în afacerea vărsării de sânge din Beiuș.

(După protocolul stenografic.)

Dr. St. C. Pop: În 11 l. c. avocații din Beiuș Ioan Ciordaș, Dr. C. Popovici, Dr. Gavriil Cosma și Dr. Ioan Iacob au adresat d-lui ministru de interne următoarea telegramă:

„Adunarea noastră populară, convocată pe astăzi la Beiuș a fost turburată cu consimțământul și aprobarea fisolgăbirăului din Cheffa Markovics Karoly de către un grup mai mic prin cântece și aruncare de petri. La invitarea noastră numitul fisolgăbirău nu numai că n'a îndepărtat pe turbulenți, ci a admis pe față turburarea și a dispus fără motiv ca mulțimea de 3 mii de oameni liniștiți să fie alungați cu baionetele gendarmilor, în care timp a curs și sânge. Adunarea nu s'a putut ține în urma disolvării ei nejustificate. Cerem cercetare și satisfacție pentru liniștirea poporului agitat“.

Aceiași patru avocați m'au rugat în scris, ca să aduc acest abus la cunoștința camerei și totodată să interpelez pe ministrul de interne în această afacere. Starea faptică — după cum îmi scriu numiții domni — e aceea, că pe ziua de 11 l. c. a fost convocată la Beiuș o adunare populară. Adunarea a fost luată la cunoștință și s'au prezentat vre-o 3000 de cetățeni..

Barta Ferencz: Treisute! (Sgomot)

Korda Andor: Au fost cel mult 30, dar numai 5 au venit în cisme, ceilalți au venit în opinci.

Pop: Greșala întregii procederi a fost aceea, că, deși sunt în Beiuș trei solgăbirăi, n'a fost rânduit ca reprezentant al autorităților nici unul din acești trei, ci a fost adus un reprezentant dintr'un cerc străin în persoana fisolgăbirăului din Cheffa. Sosirea cetățenilor la adunare s'a petrecut în cea mai mare ordine și deschizându-se adunarea un grup de 30 maghiari din Tarkany (Voci: Să trăiască!) postăți la spatele gendarmilor, au svârșit cu pietrii asupra conducătorilor și poporului.

Barta F.: Au cântat »Kossuth nota« și pentru aceea au fost atacați de valahi. Aceasta e adevărul.

Pop: Cred că faptul acesta este destul de important, ca să fie necondiționat cercetat și sunt sigur că cei patru avocați au spus adevărul, când pe responsabilitatea lor s'au adresat ministrului. Dar să continui. Convocătorii adunării au rugat pe

fișolgăbirău să facă ordine. La aceasta fișolgăbirăul a răspuns, că o astfel de turburare nu se poate opri, aceasta e permis și a lămenințat pe convocătorii, că-i va aresta. (Răsete). Nu râdeți d-lor, faptul acesta e foarte trist. În puține minute poporul a fost pus pe fugă. Fără nici o provocare gendarmii s'au aruncat asupra oamenilor și i-au alungat în modul cel mai sălbatic până în satele lor. Imi i-au permisivă să atrag atențiunea d'etiei și în deosebi a ministrului președinte asupra împrejurării, că la nici una din adunările noastre nu s'a întâmplat vre-un delict de transgresiune. La Arad de pildă s'au intrunit 7—8000 de oameni în cea mai mare liniște. Unde s'a întâmplat la noi, ca să fi fost atacat vre-un Maghiar? Numai în presa din Budapesta și provincie, dar niciodată în realitate! Este de necrezut, că chiar și mari ziare din Budapesta scriu, că valachilor nu le trebuie libertate, ci plumb și for.

Pop: Aceasta este chemarea presei ca să comită astfel de agitații fără conștiință? Gendarmii cetește foile și vede acolo, cum sunt atacați și uciși Maghiarii din Hunedoara. Ce părere își va face el despre poporul român? Îl consideră de un popor miserabil și altfel se va cugeta, decât acel om, care are datorința să susțină ordinea și pacea (Zgomot). Din simple drame de omor se făuresc atacuri grave contra Maghiarilor numai pentru a produce senzație și a ne păgubi. D-voastră știți foarte bine, că între noi nu se află nici un singur om, care să ducă poporul în fața baionetelor. (Mare zgomot). Aceasta nu s'a întâmplat nici chiar atunci, când în era Kristoffy au telegrafiat d-nii ofițeri de gendarmii... (Voci din stânga: Mai bine ar fi să tacă despre aceasta! Ați pactat cu ei! Și acum stați în tratative cu Viena! Mare zgomot).

Nagy György: Ai fost și la înmormântarea lui Axente. (Zgomot).

Președintele: Liniște d-lor!

Pop: Pot să conving pe d-nii deputați, că am stat cu Kristoffy numai în astfel de legături, ca și ori care alt deputat (Zgomot. Voci: Ai fost doară și în București). Da, am fost în București și Ungurii, cu cari m'am întâlnit acolo, au găsit numai cuvinte de laudă la adresa mea, când au văzut în ce mod imponent am condus grupul nostru spre onoarea Ungurimei. Fiecare cuvânt este fals, care mi-s'a pus atunci în gură, le resping și voi răspunde la timpul său acelor afirmațiuni false. Modul cum scriu foile maghiare este menit să seducă opinia maghiară și să producă ură. Constat cu regret aceasta și rog pe ministrul președinte, ca arânduind cea mai severă cercetare, să facă ca astfel de abuzuri să nu se mai întâmple.

Barta Ferencz: Ați cutrierat comu-nele și ați agitat contra Ungurilor.

Pop: Aceasta e o afirmațiune luată din vânt! Ori ce cuvânt spus de noi e pedepsit, pe când agitațiunea, ce-o faceți d-voastră, nu se pedepsește. D-voastră puteți agita contra noastră liber și nepedepsiți, fiindcă pentru aceasta d-voastră nu puteți fi trași la răspundere.

Nagy György: Aceasta e calumnie! Nu se poate suferi. (Sgomot.)

Președintele: D-nii deputați își per-

mit atât de multe intreruperi, încât nu se poate lua în nume de rău, dacă li se răspunde în acelaș mod, ceea-ce eu cu privire la ambele părți o regret foarte mult în interesul demnității camerei.

Pop: Despre un fapt suntem cu toți convinși, că dacă acest caz (cazul din Beiuș) s'a întâmplat astfel, atunci trebuie numărat între cele mai regretabile. Dacă fisolgăbirăul — fiind rugat ca, dacă a fost trimis pentru susținerea ordinii, să dea mână de ajutor în interesul susținerii ordinii, — a denegat împlinirea cererii, ba a dat ocaziune gendarmilor, ca fără provocare să alunge și atace poporul (Voci: Nu-i adevărat. Minciună!) atunci s'a făcut vinovat de un astfel de delict grav, care sub nici o împrejurare nu se poate ierta, fiindcă atunci el, de sus, provoacă revoluția contra poporului. (Sgomot. Contrazicere.)

Intreb pe d-l ministru: are cunoștință despre cele petrecute la Beiuș, e aplicat a porni cercetare, pentruca să se dea cetățenilor satisfacțiune și să se pedepsească organele administrative?

O sentință contra dreptului limbei române.

Alba-Iulia, în 16/IV 1907.

Mult Onorată Redacțiune!

În anul 1906 s'a publicat știrea, că eu subscrisul am fost tras la răspundere de către camera avocațială din Cluj pentru că înaintea judecătoriei de cerc din Alba-Iulia m'am folosit în cauza mea personală de limba română și că la cererea judelei de cerc din A.-Iulia s'a adus sentința disciplinară în aceasta cauză, fiind eu condamnat la o amendă în bani de 200 coroane.

Contra sentinței am fost apelat la în. Curie regească, de unde a sosit acum de curând sentința aprobătoare, care poartă Nr. 550 ex. 1906.

Trimit sentința primului for spre publicare, ca neamul românesc să vadă cum e tratată limba noastră și cum se ia în deșert dreptul folosinței ei asigurate prin legea sancționată despre egala îndreptărire a naționalităților, care lege cel mai înalt for judecătoresc a nesocotește, aprobând niște motive scâlciate și pornite din cel mai cras șovinism netolerant.

Cu stimă

Rubin Pațiția,
advocat.

Nro 666/1906 a cam. adv. — Comitetul camerei avocațiale din Cluj ca for disciplinar în cauza disciplinară contra avocatului Rubin Pațiția introdusă în urma recercării judecătoriei de ocol din Alba-Iulia de sub Nr. 22/3. pres. în urma concludului de acuză de sub Nro 592/1905 a cam. adv. și pe baza pertractărei finale după ascultarea fiscalului și apărătorului a adus următoarea

Sentință:

Judecătoria disciplinară declară vinovat pe avocatul din Alba-Iulia Rubin Pațiția în delictul comis și circumscris în §. 68 lit. b. a articolului de lege XXXIV din 1874 și pentru aceasta se pedepsește cu o amendă în bani în suma de 200 coroane

prea brusc, nedemn de nivelul la care se ridică »Revista Politică și Literară«.

* * *

Cetind hărțuiele astea, în decursul cărora unul dintre gladiatori aleargă după ajutor chiar și la zeii grecești, (»Lucașărilor« din 1907), mai presus de toate o impresie te stăpânește: discuțiile ținute în felul acesta n'au rost, sunt »vorbe sterpe«, după cum le numește O. G., mai ales fiindcă majoritatea cetitorilor nu poate ceti ambele reviste și astfel biata *altera pars* rămâne poate nedreptățită.

Vrând-nevrând ajungi la gândul filantropic și potrivit cu spiritul timpului că pentru certe să se fundeze un ziar anume. Cred că în scurt timp nici unul dintre foile noastre n'ar sta mai bine ca asta.

Și cu toate că nu prea e datina, iată fac »propunere concretă«:

Redacția cu arsenalul s'o așezăm pe — Detunata, iar un »redactor răspunzător« »forte« potrivit ni-ar putea da cutare revistă bucureșteană de curând anabaptizată.

...Așa, și numai așa, vom izbuti să facem lumină în — chestia noastră de naționalitate!!

Gralz, Martie 1907.

Aurel Dobrescu.

Ei bine, revistă generală independentă, în care să se discute chestiile de apărare și de întărire politică ale neamului nostru, care are să se lupte cu atâtea împrejurări și influințe neprielnice, numai una avem noi Români habsburgici: »Revista Polit. și Lit.«, cu care a fuzionat în Decembrie »Orizontul« dela Cluj.*

Pe lângă faptul ăsta, care singur deja dă dreptul la viață »Revistei Pol. și Lit.«, mai militează și rubrica ei economică.

În »Lucașărilor« ne-am obicinuit să vedem o revistă, care plutește sus, sus deasupra veleităților efemere — *sil venia verbo*, — ale vieții economice. — Lar prinde cam nostim pe »Lucașărilor«, dacă s'ar înțeleptici bunăoară cu cauzele emigrării la America, cari se discută pe îndelete în »Revista Polit. și Literară«.

Mai rămâne un motiv, și ăsta se pare cel mai cardinal, pentru care O. G. îi denegă »Revistei Polit. și Liter.« dreptul de a viețui. Acest motiv are două părți. Iată-le: »colaboratorii ei cei mai merituoși sunt colaboratori ai altor reviste« și b) »a căror contribuție pentru revista nou

*) Ce să zicem față de atacurile cam suspecte, ce le îndreptează, în foisoara Nrului 5 din 1907 a »Telegrafului Român«, d-l I. Duma-Paltin, denegând »Revistei Pol. și Lit.« pe lângă dreptul de existență chiar și calitatea de-a fi ardelenă!... Te pomenești că acest domn va pretinde — sprijinit de §§ procurorului — că e ungară, ori cel mult ungaro-austriacă...

înființată provine numai din îndemnul unei generozități de ocazie«. (Lucașărilor pag. 22 1907).

Partea a) e inofensivă, de vreme ce se potrivește tuturor revistelor noastre fruntașe. Cee drept, cineva poate susține că O. G., că asta nu-i cu cale. Însă la asta ar putea replica un altul, că împrejurarea că nu monopolizează o singură revistă forțele mai excelente, are — cel puțin cât timp avem slăbiciunea de a nu putea întemeia una sau două reviste generale, pentru întreaga Românie, — și o oarecare influință binefăcătoare asupra procesului de întărire culturală.

Partea b) ni-se pare riscată. De ce oare n'ar scrie, cum scriu la multe alte reviste și pentru »Revista Polit. și Liter.« din îndemnul inimii, nu numai din cel al politetelui, domnii I. Agribiceanu, A. Ciura, I. Gorun, St. O. Iosif, Al. Lăpădatu, G. Moroianu, M. Sadoveanu și I. Scurtu? Ear ceilalți puternici colaboratori: Dr. Bunea, Dr. Cassiu Maniu, Dr. Iuliu Maniu, Dr. V. Meruțiu, Dr. Valer Moldovan și M. Străjan nici nu mai colaborează la alte reviste.

Cu toate astea, adică cu toate că invinuirile aduse »Revistei Polit. și Liter.«, afară doar de cele aduse limbei, în care sunt scrise unele articole și câteva poezii, sunt neintemeiate, răspunsul cel dă A. C. lui O. G. cu »chestia pur de inteligență«, cu »incurajerile«, cu »chestia naționalităților« etc., mi-se pare prea neobiectiv,

în folosul fondului de ajutorare al camerei advocatiale, care sumă are în 15 zile să-o plătească sub greutatea execuției.

Motive.

Prin datele cercetării și mai ales prin fasiunea acuzatului s'au adeverit că inculpatul s'a apărat la pertractarea ținută contra lui, pentru delictul de calomnie, în limba română. Prin fasiunea martorei Alexandru Breban s'a adeverit și aceea, că reprezentantul fiscalului și reprezentantul daunatului au insistat ca inculpatul să se folosească de limba maghiară, dar fiindcă judele în funcțiune nu l'a silit pe inculpat la aceasta, el și-a ținut vorbirea de apărare în limba română.

Inculpatul s'a provocat în apărarea sa la articolul de lege 44 din 1868, pe baza căruia a avut drept a se apăra în limba română în cauza lui personală și așa este eschis ca prin folosirea acestui drept să se poată comite vre-o faptă penibilă. Afirmă apoi că prin folosirea limbii române nu a voit a demonstra și nu a voit a șicana judecătoria.

Ca motiv atenuant a mai adus înainte că nu știe limba maghiară în așa perfecțiune, încât să și poată preda apărarea în limba maghiară.

Aminteste în apărarea sa legea despre egala îndreptățire a naționalităților nu dă drepturi naționalităților, ci răstrănge drepturi de necesitate, dar pentru aceea nu poate da ansă, ca celelalte naționalități să și plece capul înaintea uneia. Forul disciplinar în afacerea aceasta a privit ca întrebare, că oare avocatul inculpat a comis vre-o faptă, prin care ar fi vătămat vre-o dispoziție a procedurii advocatiale, când el ca avocat s'a folosit în cauza proprie la judecătoria penală de acel drept al său de a se apăra în limba română?

Judecătoria disciplinară a statorit și află dovedit că inculpatul a voit să demonstreze și a și demonstrat contra limbii oficiale a statului maghiar și prin urmare a comis o faptă vătămătoare statului advocatial. Și anume judecătoria disciplinară în considerare, că inculpatul ca avocat știe ungurește, o privește ca abuz, că n'a folosit limba oficială a statului la apărarea sa.

La cercetarea aceasta s'a luat de bază că scopul cel mai principal al unei apărări este ca apărarea să aibă efect. Din acest punct de vedere judecătoria a constatat că inculpatul nu pentru interesul efectului apărării s'a folosit de acest drept al său, căci dacă ar fi avut acest scop — atunci s'ar fi nuzit a face să priceapă și judele și reprezentantul fiscalului și a acuzatorului privat cuprinsul vorbirii sale de apărare. — Dar inculpatul nici că a cerut traducerea vorbirii sale de apărare prin tălmăciurii oficiale. Aceasta nici că se afirmă sau dovedește.

Aceea că ar fi de lipsă traducerea oficială în interesul succesului apărării judecătoria disciplinară nici nu poate presupune că a putut fi motivul inculpatului cunoscător al procedurii. Deci din punctul de vedere al succesului apărării nu a putut fi motiv ca inculpatul preterând limba oficială să folosească limba lui maternă fără tălmăcire.

Deci forul disciplinar șa trebuit să statorească cumcă preterarea limbii oficiale și folosirea limbii materne au trebuit să aibă un alt motiv.

(Va urma.)

Cronica din afară.

Izolarea Germaniei. În Germania cresc din ce în ce nemulțumirile în contra modului cum este condusă politica externă. Vizitele și convorbirile ce au avut regii Angliei, Spaniei, Italiei și Greciei, convorbiri cu ocazia cărora s'au discutat chestiuni de un mare interes politic european, au exasperat opinia publică germană, care pretinde, că Germania a rămas în prezent complet izolată.

Chestiunea vamală sârbo-austriacă. Din Viena se anunță, că guvernul sârb a propus guvernului austriac să ia dispozițiunea ca în mod provizoriu, să le permită trecerea mărfurilor sârbești în Austria, până la încheierea tratatului de comerț între aceste două țări, care va avea loc cel mai mult în luna Iunie. Austria a refuzat categoric această propunere. În același timp, Serbia a cerut Germaniei să revizuiască tratatul corespunzător reducerilor ce s'au făcut în tariful autonom. Germania nu a răspuns până în prezent acestei cereri.

Atitudinea Bulgariei față de Turcia. Ziarul »Politische Correspondenz« scrie: După-cum ni-se anunță din Constantinopol, ambasadorul rus Sinowiew a fost însărcinat a accentua pe lângă Sultan la ultima lui

audiență la Ildiz, că atitudinea Bulgariei față de Turcia trebuie privită ca din cele mai corecte și nu există motive de îngrijorare.

Importanța călătoriilor regelui Eduard. »National Zeitung« din Berlin se ocupă pe larg despre rostul călătoriilor regelui Angliei și spune că Germania nu trebuie să fie îngrijită de întâlnirea lui Eduard VII cu suveranul Italiei. De asemenea n'are nici o însemnătate întrevedere de la Cartagena. Trebuie însă de relevat faptul, că multe state mediterane sunt neliniștite, văzând că construcția flotei spaniole se face sub protecția Angliei, ceea-ce dă de bănuț că domnia Engliterei asupra Mării Mediterane se va întări. E foarte probabil că după întâlnirea de la Gaeta, suveranul Angliei va face o vizită și la Atena, vizită care nu va cauza în Germania nici un comentariu politic. Ziarul de mai sus termină cu afirmarea că întâlnirea de la Gaeta n'a surprins nici decum pe diplomații germani.

ȘTIRILE ZILEI.

— 6 Aprilie v.

Parastas. Duminecă se va oficia în biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu un parastas solemn întru odihna de veci a profesorilor răposați ai școalelor medii și întru odihna de veci a binefăcătorilor mesei studenților. Cântările de parastas vor fi executate de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub conducerea d-lui prof. G. Dima.

Dela Academie. Marți după prânz Academia română a ținut o ședință publică sub președinția d-lui I. Kalinderu. În această ședință d-l Al. D. Xenopol, profesor universitar, și-a desvoltat comunicarea sa privitoare la evoluție în istorie. D-sa a arătat că trebuie făcută din capul locului deosebirea între evoluție și legile ei, chipul în care se produce; primele manifestări ale evoluției au ajuns anorganice și în fine s'au întins asupra minții. În evoluția organică continuitatea omului, în materie, prin ereditate și înfrurirea mediului a cuprins diferitele rase. În această mișcare normală ideile singuratică s'au șters pe încetul stăpânind neconținut ideile generale. Intre aceste idei generale, care frământă mentalitatea omenirii, d-l Xenopol a pus și ideea de bunăstare pe temelul căreia toți trebuie să stăpânească într-o egală măsură bunurile pământului. V. N.

Astăzi la oare 2 p. m., Academia Română va ține ședință publică, în care d-l Gr. G. Tocilescu va ceti o comunicare despre *Principele Dimitrie Cantemir*.

Dela curtea regală română. Regele și Regina României vor petrece câteva zile la Constanța în cursul lunii Maiu.

Lapte pe Timiș. Marți la amiază — scrie »Drapelul« — a avut publicul lugojan rarul prilej să vadă cum curge laptele gârlă pe Timiș, par'că nici n'am fi în fericiți Ungarie ci în biblicul Canaan. Spectacolul nostru însă a fost de scurtă durată și are un fond de tot trist. Cu ajutorul unui expert dela secretariatul Reuniunii economice din Timișoara a vizitat poliția laptele adus Marți la târg în Lugoj și a găsit, că cea mai mare parte a laptelui pus în vânzare e falsificat, subțiat fiind mai întâi cu apă și apoi îngroșat cu alte ingrediente, mai ales cu ghips. În urma acestor constatări, efectuate cu aparate științifice, a confiscat d-l căpitan de poliție peste o mie de litri de lapte, mai ales dela precupeți din Vecseháza și Daruvar, și adunându-l pe podul de fier, a dispus vărsarea lui în Timiș. Fiind zi de târg și amiază s'a adunat lume imensă la acest loc, unde și de altfel e comunicația mare, ca să asiste la vărsarea laptelui în Timiș.

Din cauza epidemiei vărsatului a fost închisă eri școala elementară ungurească din Brașovul-vechiu.

Prăvălie românească în Fiume. D-l F. A. Degan, comerciant român în Fiume, și-a mutat biroul în Corso Nr. 16, lângă oficiul postal din Fiume, ca să fie mai la îndemâna Românilor, pe cari soartea nemiloasă îi silește să ia drumul prin Fiume la America. Aflăm, că d-l F. A. Degan se luptă cu multe greutăți, neavând sprijinul necesar din partea Românilor de acasă. Sperăm, că Românii vor sprijini — cel puțin acum în preajma sf. Paști — cu mai mare căldură ca până acum această firmă românească de coloniale, poame sudice și băcănie. Catalogul prețurilor îl primește ori și cine la cerere gratis și franco.

Moartea fostului primar al Budapestei. Fostul primar al orașului Budapesta, Halmos, a încetat din viață după o lungă suferință. El jucase, precum se știe, un rol însemnat în afacerea Polonyi.

Inteligența română de pe valea Aiu-dului invită la petrecerea ce o va aranja în 7 Maiu st. n. 1907 (a 3-a zi de Paști), în salele școlii gr. cat. din Cacova (Vlăd-háza). Inceputul la 8 oare seara. Venitul curat e destinat pentru biblioteca școlară. Contribuiri peste taxa de intrare se primesc cu mulțămită și să vor chita pe cale ziaristică.

Teatru german. Eri seara s'a jucat cu deplin succes comedia »Ein Glas Wasser«. Astăzi se joacă »Romeo și Julieta« iar mâine la dorința generală pentru a doua oară frumoasa dramă »Die Brüder von Sanct Bernhard«.

Din Viena ni se comunică că din sinul coloniei și a tinerimei române de acolo s'a expedit domnilor Frâncu și Daianu din Cluj o telegramă, prin care se desaproabă în termeni inzulțători atitudinea acestora în afacerea deputatului Vaida.

Inregistrăm faptul. Regretăm însă acest fel de manifestație violentă a opiniunilor contrare cu atât mai vârtos, cu cât nici odată cauza noastră n'a pretins mai mult ca acuma să veghiăm asupra marelor interese ale solidarității noastre și să ne respectăm bărbații cu merite pentru națiune. Ar fi trist și dureros dacă s'ar repeta iarăși pornirile de odinioară între noi, cari, născându-se din predispoziții față cu persoane de altă opinie, au produs mari neînțelegeri și au cauzat mult rău în sânul nostru.

Epilog la răscoalele țărănești din România.

Arestarea d-lor M. Coghălniceanu și A. Velescu. Avisul dat d-lui prof. N. Iorga.

După cum am anunțat, Miercuri noaptea a fost arestat d-l Vasile M. Coghălniceanu și dus cu automobilul la Giurgiu, de către d-l Romulus P. Voinescu, inspectorul șef al siguranței. D-l Coghălniceanu a fost dus întâi la poliție, după care a fost condus la otel. În aceeași cameră a dormit în acea noapte și ajutorul comandantului de sergenți Ștefan Dumnicatu.

Joi dimineața d-l Coghălniceanu a fost condus la poliție. Interogatorul d-lui Coghălniceanu a început la oară 3 și jumătate p. m. și a ținut până la oarele 6 seara, când a fost reconduș la hotel. D-l Gr. Ștefănescu, procuror general pe lângă curtea de apel din București, a asistat la acest interogatoriu. Astăzi interogatoriul va continua.

Contra d-lui Vasile M. Coghălniceanu parchetul a deschis acțiunea publică pe baza articolelor 47 și 81 din codul penal ca agent provocător la răscoală și înarmare. D-l Coghălniceanu, conzul României la Cernăuți, este frate cu d-l Vasile Coghălniceanu.

Tot Mercuri după amiază a fost adus la parchetul din Vlașca și d-l Alexandru Vălescu, directorul ziarului »Gazeta țăranilor« din Mușetești (Argeș). D-sa a fost supus unui interogatoriu timp de o oară, de la 1 jum. până la 2 și jum. când a fost retrimis la poliție.

Domnul Nicolae Iorga, profesor universitar — scrie »Patriotul« — a primit Miercuri seara o notă din partea poliției capitalei în care i-se pune în vedere ca ori când să fie la dispoziția parchetului.

D-l Iorga a răspuns că d-sa pleacă cu primul tren la moșia d-lui Calimachi și dacă va fi nevoie de d-sa să-l avizeze.

Unele ziare bucurește, care ne-au sosit înaintea încheierii numărului de față, desmint această știre.

ULTIME ȘTIRI.

Ședința de azi a dietei.

(Raport telefonic al »Gaz. Trans.«)

Budapesta, 19 Aprilie.

Continuându-se discuția specială asupra proiectului Apponyi a urmat în ședința de astăzi o dezbateră mai lungă în jurul §-lui 12, care conține unele dintre cele mai grave dispozițiuni pentru școalele confesionale. Acest § vorbește despre ajutorul de stat, adecă despre datorința susținătorilor de școale de a stabili salariul fundamental la minimul de 1000—1200 cor.

La acest § au luat cuvântul mai mulți deputați naționaliști, prezentând amendamente și schimbări radicale.

După o lungă dezbateră §-ul a fost primit cu modificări neînsemnate.

Camere a trecut apoi la dezbateră §-lui 13, care dispune, că, dacă salariul învățătoresc nu se poate incassa și susținătorii de școale nu recurg la ajutorul statului, respectivii susținători de școale își perd dreptul de a mai susține școala în comuna respectivă.

Fiind timpul înaintat s'a întrerupt discuția asupra acestui §, și s'a amânat pe mâine. Numeroși deputați naționaliști sunt anunțați la cuvânt și vor prezenta amendamente și modificări radicale.

Persecutarea studențimei române.

În urma unui denunț în scris făcut rectorului universității de aci, în care i-se atrage atențiunea asupra faptului că studenții români țin întruniri politice cu caracter antimaghiar, au fost chemați pe astăzi, Vineri, studenții români în cabinetul decanului facultății juridice, unde li-s'au luat interogatoriile. Decanul i-a învinuit pe baza unei scrisori, ce i-s'a trimis, că țin întruniri politice, în cari profesază politica dep. Dr. Vaida.

Studenții au răspuns, că denunțul din cestiune se reduce la niște simple constătuiri prietenești fără nici un caracter politic agresiv. Decanul le-a dat o aspră dojană. În același timp, când studenților români li-se interzice ori ce mișcare, studenții maghiari țin neconturbați întruniri politice îndreptate contra naționalităților. O asemenea întrunire s'a ținut și eri seară, la care au participat mai mulți deputați koșutiști, în care s'a decis convocarea unei mari adunări pentru a protesta în contra atitudinii deputaților naționaliști în dietă și în afară de dietă.

Viena, 19 Aprilie. Alaltăeri s'au încărcat din Constantinopol 150 vagoane cu muniții și 80 de tunuri cu tragere repede cu destinație pentru Macedonia. La fabrica pirotehnică »Macrikeny« din Constantinopol, se lucrează neconținut zi și noapte pentru prepararea unui mare stoc de munițiuni de războiu; de asemenea atelierelor prepară hainele și alte furnituri necesare.

Berlin, 19 Aprilie. »Berliner Tageblatt« află din Belgia că situația devine din zi în zi mai critică. Nu se știe ce va decide regele, a cărui reînțocare în țară e așteptată. Liberalii și progresiștii vor ține mari meetinguri contra guvernului și contra regelui.

Odessa, 19 Aprilie. Eri după amiază, lucrătorii portului au întâmpinat cu fluerături și strigăte ostile pe un grup al membrilor »asociațiunii adevăraților ruși«, ce trecea pe piața portului. Membrii »asociațiunii adevăraților ruși« au tras 30 focuri de revolver rânind pe 5 lucrători, dintre cari 2 pe moarte. Trupele au făcut 13 arestări.

Petersburg, 19 Aprilie. Deputații polonezi au hotărât să prezinte Dumei un proiect de lege, pentru acordarea autonomiei Poloniei. În acest scop s'a instituit o comisiune de deputați care să studieze toate proiectele de lege referitoare la autonomia Poloniei și să întocmească un proiect nou, care va fi prezentat Dumei zilele acestea. Proiectul e datorit partidului progresist polonez.

Petersburg, 19 Aprilie. »Birjevia Viedomosti« anunță din Vilna că mai mulți polițiști au făcut percheziții la școala evreiască și au arestat pe toți profesorii în număr de 80, între cari și pe un redactor evreu. Sub o escortă puternică ei au fost transportați toți la temniță.

Londra, 19 Aprilie. În partea de sud a statului Chili au fost eri cutremure de pământ, foarte puternice. Mai mulți vulcani au erupt și au incendiat pădurile din împrejurimi. Locuitorii au fost cuprinși de o spaimă groaznică, ei aleargă în grupuri mari spre Valparaiso.

New-York, 19 Aprilie. Vulcanul Pu-yehne din lanțul munților cordilieri a făcut erupțiune. Lava a distrus numeroase proprietăți de prin împrejurimi.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Braniceu

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1906 1 Aprilie.		1907 24 Martie. 31 Martie.	
A c t i v			
105.461,979	74336979 Reser. metal. aur 80943897	114.798,426	114.538,897
1.554,432	31125000 " Trate aur 33595000	1.482,969	1.521,879
59.952,520	Argint și diverse monede	75.915,389	72.240,697
23.935,009	Portofoliu Român și străin.	29.119,387	28.722,360
11.999,924	*Impr. contra efec. publice 9536500	11.999,924	11.999,924
14.983,507	" " " în cont-curent 19185860	15.931,524	15.931,524
2.914,292	Fonduri publice	3.265,121	3.265,121
5.768,152	Efectele fondului de rezervă	5.872,035	5.872,615
602,187	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	613,678	619,244
482,118	Imobile	495,768	509,638
81.307,230	Mobilier și Mașini de Imprimerie	100.790,758	98.141,408
12.885,456	Cheltueli de Administrațiune	90,500	74,000
19.478,489	Depozite libere	20.886,558	11.500,442
341.325,315	" " & provizorii	381.262,037	387.064,767
12.000,000	Compturi-curente	12.000,000	12.000,000
21.034,386	Compturi de valori	22.726,229	22.726,229
3.105,044	Capital	3.373,692	3.373,692
223.201,230	Fond de rezervă	241.351,150	249.901,290
677,425	Fondul amortis. imob. și material	780,394	848,148
81.307,230	Bilete de Bancă în circulațiune	100.790,758	98.141,408
—	Dobânzi și beneficii diverse	90,500	74,500
—	Depozite de retras	149,314	—
341.325,315	" " & provizorii	381.262,037	387.064,767
	Compturi curente		
	Scomptul 5%		
	" Dobânda 5%		

Avis!

„Legatiunea meseriașilor de construcții pentru clădiri din Brașov“ publică concurs pentru oficiul de **secretar**, să pretinde limba maghiară, română și germană și cunoștințe în contabilitate și concipiare. Salariul anual este 840 cor. pe lângă oare de oficiu de jumătate zi.

Ofertele înscrise și închise sunt a să înainta până la **24 Aprilie a. c.** la oarele 12 la presedintele legatiunii.

GEORGE DUȘOIU,
str. orfanilor Nr. 27.

Nr. 2811,3-3.

Sz. 863-1907. szgb.

Pályázati hirdetés.

Fogaras vármegye, alsó-árpási járásban megüresedett alsó-visti 13436 lélekszámmal bíró körorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek és az ezen állást elnyerni óhajtokat felhívom, hogy az 1876 évi XIV. t. c. 143 §-ában illetve az 1883. évi I. tcz. 9 §-ában előirt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati ké-

vényüket folyó évi május hó 10-ig d. u. 5 óráig hivatalomhoz annál inkább benyujtsák, mert később érkező folyamodványok nem lesznek tekintetbe véve.

A körorvosi székhely Alsó-Vist. Javadalmazás 1600 korona évi fizetés, 400 korona utiáltalány és 400 korona lakbér, mely összeg az allampénztárból utólagosan fizetetik. Továbbá a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak. A körorvos jogosult a jegyzői nyudij intézetbe belépni. Házi gyógyszerár is kilátásba van helyezve.

Köteles azonban a körorvos a községet havonként kétszer rendszeren látogatni és a vagyontalan betegetek ingyen gyógykezelti.

A román nyelvnek tudása feltétlenül megkívántatik.

A megválasztott körorvos köteles állását 8 nap alatt elfoglalni.

A választás május hó 15-én d. e. 9 órakor fogom megtartani Alsó-Vist község irodájában.

Alsó-Árpás, 1907, évi április hó 12-én.

Urdea,
főszolgabíró.

2808,2-3.

O recerintă a frumsetei este Teintul frumos.

Damele îl pot conserva prin folosirea a miraculoasei

MARGIT-CREME

a lui FÖLDES.

MARGIT-CRÈME este un cosmetic cu deosebire fin și plăcut, care netezește fața în scurt timp, face pielea moale ca catifeaua, în 10-20 zile. Dispare cu desăvârșire pistrii, petele de ficat și orice necurătenie a feței.

O particularitate avantajoasă a Crèmei este că nu face pielea lucie ca alte crème, din contră dispare lustrul, se poate folosi peste zi. Avantagiul principal că nu conține argint viu sau plumb.

Prețul unui borcan mare 2 cor., borcan mic 1 cor. Margit Pasta de dinți 1 cor. Apă de obraz 1 cor.

Se capătă în toate farmaciile și droguerii.

Producător: **CLEMENS v. FÖLDES**, farmacist în Arad.
Comandă de 6 cor. să trimit franco.

A se feri de imitații!

A se feri de falsificări!

Droguerie medicinală

a lui

C. H. NEUSTÄDTER,
BRAȘOV, Strada Porții Nr. 15 (Casele Altstädter).

Magazinul cel mai bogat și bine asortat în Brașov.

Rum Jamaica

veritabil cel mai fin.

Cognac

veritabil franțuzesc și unguesc.

VIN Malaga și Sherry.

Esențe de Rum și Licher

96% spirt de vin. Diferite soiuri de **CEAI.**

Norocul la TÖRÖK este statornic!

Neintrecut este norocul, care favorizează colectura noastră principală. Am plătit On. noștri clienți în scurt timp câștiguri mai mult de 30 milioane corone, între cari cele mai mari câștiguri, și anume:

de 2-ori premiul cel mare de **600,000 Cor.**

Câștigul cel mai mare de **400,000 Cor.**

6 a **100,000**, 3 a **90,000**, 3 a **80,000**, 3 a **70,000**, 4 a **60,000**, mai multe a **50,000**, **40,000**, **30,000**, **25,000**, **20,000**, **15,000** și afară de acestea multe alte câștiguri de **10,000**, **5,000**, **3,000**, **2,000**, **1,000**, și **500** etc.

Recomandăm a participa la loteria de clase, care are cele mai mari șanse de câștiguri din lume și a comanda la noi un los norocos.

La următoarea loterie de clasă a 20, se vor sorta erăși din

125.000 losuri 62.500

cu câștiguri, în total cu suma enormă de 16 milioane 457,000 cor.

Cel mai mare câștig event. 1.000,000 Cor.

Special 1 premiu cu **600,000**, 1 câștig a **400,000**, 1 a **200,000**, 2 a **100,000**, 2 a **90,000**, 2 a **80,000**, 2 a **70,000**, 2 a **60,000**, 1 a **50,000**, 3 a **40,000**, 3 a **30,000**, 6 a **25,000**, 9 a **20,000**, 13 a **15,000**, 44 a **10,000**, și încă mai multe altele.

Care zi din săptămână are pentru Dumniata o deosebită importanță?

Comandați numerii notați lângă ziua în care Vi s'a întâmplat ceva extraordinar.

Duminecă 12314.	Luni 53093.	Marti 123027.	Mercuri 123028.
Joi 12411.	Vineri 55348.	Sâmbătă 60015.	

Prețul original al losurilor stabilit după plan, Clasa I. este: $\frac{1}{3}$ los orig. fl. — 75, séu cor. 150, $\frac{1}{4}$ los orig. fl. 150, séu cor. 3.— $\frac{1}{2}$ " " " 3.—, " " 6.—, $\frac{1}{1}$ " " " 6.—, " " 12.— și se trimit cu rambursă séu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficiose se espedeză după tragere. — Planuri oficiose gratis.

Ne rugăm ca comanda pentru losurile norocoase de sus să se trimită până în

28 Aprilie a. c.

cu încredere direct la noi, de-ore-ce numerile norocoase se pot ușor epuisa

A. TÖRÖK & Co.

CASSĂ DE BANCĂ A. G.

Cea mai mare întreprindere de loterie de clasă în Ungaria.

BUDAPEST. Secțiile loteriei de clasă a colecturii noastre principale sunt:

Telegram-Adrese: **Centrăla: Servitenplatz 3/a** în palatul propriu.
I. Filială: **Theresienring 46/a.** — II. Filială: **Weitznerring 4/a.**
III. Filială: **Museumring 11/a.**

Gazeta „Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf.

Cultivarea feței și a mânilor.

Kaloderma-Gelée, Liodermin, Emolotin, Glycerin și Gellée de castraveți, Honey Jelly, ș. a. se capătă la

G. Eitel,
Strada Vămei 18.